

general and special parts should have a section on mechanisms for the protection of information rights contain an exhaustive list of conditions referring information as restricted access and the provision of appropriate stamps and clear list of conditions limiting information rights specifying appropriate mechanisms and timing of the restrictions. In addition, it is advisable to introduce the Information office of the ombudsman for the full and effective protection of the right of access to information and other information rights.

Keywords: *information rights, information law, information society, information code, Informational Ombudsman.*

УДК 342.745

В. С. Шестак

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена сучасному стану мистецтва в Україні та проблемам адміністративно-правового забезпечення його розвитку. Процес розвитку суспільних відносин в нашій країні передбачає опосередкування його правовими засобами, призначення яких – сприяти здійсненню цього розвитку на ґрунті права.

Культура як особливе явище людської цивілізації є одним із головних чинників, що визначають духовний розвиток нації, виступають показником самобутності, сприяють становленню й розвитку правової демократичної держави, побудові в країні громадянського суспільства. При цьому культурна функція як вид діяльності держави, її органів та інших уповноважених суб'єктів, що спрямована на підтримку реалізації приватними особами їх духовних (нематеріальних) інтересів, виступає окремим об'єктом регулюючого впливу з боку адміністративного права. Реалізація цієї галуззю своєї ролі щодо культурної функції пов'язується із її системним впливом на відповідні суспільні відносини в цій сфері, що відбувається завдяки тим правовим явищам, які утворюють механізм адміністративно-правового забезпечення.

Необхідним є подальша розробка та реалізація державної політики у галузі мистецтва, що передбачає деталізацію положень чинного Закону України «Про культуру» у інших законах та підзаконних нормативно-правових актах: більш чіткого та повного закріплення потребує система органів управління культурою та організація взаємодії між ними; окремої уваги заслуговує вирішення питання матеріальної підтримки та фінансового забезпечення культури.

Ключові слова: *держава, право, суспільство, культура, культурна функція, мистецтво, мистецька діяльність.*

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження, її наукова і практична направленість визначена тим, що культура як особливе явище людської цивілізації є одним із головних чинників, що визначають духовний розвиток нації, виступають показником самобутності, сприяють становленню й розвитку правової демократичної держави, побудові в країні громадянського суспільства.

Завдяки культурі відбувається накопичення та трансляція у наступні покоління тих цінностей та здобутків, що були створені та збережені за історію існування численних народів, які населяли територію сучасної України, тих цінностей та здобутків, які є духовною та моральною основою сучасного українського суспільства та держави.

Мистецтво є найрізноманітнішим за своїми видовими проявами аспектом

культури. Однак, не дивлячись на таку багатогранність, за своєю природою та загальними властивостями всі ці видові прояви (зокрема, література, архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр тощо) є елементами цілісного явища - мистецтва, що втілюється у відносини частини та цілого.

До того ж, не можна не відмітити, що мистецтво на сьогоднішній день є чи не одним із яскравих показників того стану, в якому перебуває сучасне українське суспільство, воно напрочуд добре відображає його внутрішній стан. Культура та мистецтво мають орієнтацію на вищі духовні цінності, а мистецтво в сутності своїй є виразом сенсу буття, і головною його функцією являється творчо-перетворююча діяльність, яка спрямована як на кожну конкретну людину, так і на земний світ у цілому [1, с. 56-67]. Така важлива та значна роль мистецтва не є випадковою, бо саме завдяки йому людина більш глибоко може сприйняти світ, який оточує її, відобразити його та відчувати себе в ньому. Роль мистецтва в суспільному житті важко переоцінити, адже будь-яке глибоке перевлаштування громадських порядків завжди готувалося при активній участі мистецтва, зокрема, так було і в античності, в епоху Відродження, так було і на початку 80-х рр. ХХ ст., коли саме письменники як би поволі підготували потужний вибух соціальної активності в нашій країні. І не випадково саме мистецтво швидше, ніж, скажімо, наука або право, реагує на зміну барометра суспільного життя [2, с. 686-687].

Відповідно, держава не може не сприяти розвитку та не забезпечувати реалізацію такого потужного заходу впливу на поведінку особи, засобу формування та розвитку суспільства і збереження його здобутків, засобу, який сприяє формуванню людини із цінностями, що притаманні громадянину суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Тому мистецтво та його видові прояви завжди були об'єктом уваги з боку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну базу дослідження склали праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема О. С. Батішевої, О. А. Задохайло, І. Г. Ігнатченко, Н. М. Ільченко, І. І. Кириченко, О. І. Мельничука, В. В. Карлової, Т. Г. Каткової, Н. С. Фесенко, А. Т. Комзюка, О. Р. Копієвської, О. Ф. Скакун, В. А. Бережняк та інших.

Вивчення наукових доробок цих авторів дозволяє зробити висновок, що науковці досліджували питання розвитку мистецтва з різних позицій. Так, І. Ігнатченко відмічає, що культура, будучи за формою та способом вираження національною, відбиває загальний розвиток демократії й людських цінностей, а належне функціонування культурних інституцій вимагає державної підтримки й фінансування на рівні, який відповідає соціальним, політичним та економічним перетворенням [3, с. 8]. При такій важливій ролі культури держава повинна забезпечувати належний й постійний її розвиток, що має місце в межах культурної функції держави, яка спрямована на реалізацію культурних прав окремих громадян, їх груп і задоволення культурних потреб всього українського суспільства. У сучасній правовій науці переважає точка зору, що саме держава служить формою, що організує громадянське суспільство і створює умови для його розвитку, а також забезпечує права, свободи та законні інтереси особи, саме держава бере на себе обов'язок по їх забезпеченню, охороні та захисту [4, с. 60-62].

Як узагальнення точок зору науковців щодо мистецтва наведемо позицію В. Боканя, який вказує, що мистецтво виконує наступні функції: естетичну (формування ціннісної свідомості людини), пізнавально-інформаційну (отримання, збереження та передача досвіду як результату пізнання буття), виховну (формування почуттів, думок, поведінки людей), катарсично-компенсаторну (збереження і відновлення психічної рівноваги особистості) [5, с. 70-74]. Проте коло проблем щодо

сучасного стану розвитку мистецтва досліджувалось фрагментарно, що дає підстави для продовження наукових досліджень цього аспекту культури.

Виклад основного матеріалу. Україна проголосила, що буде правову демократичну державу. Для цього їй потрібні передусім духовні, інтелектуальні особистості, високопрофесійні політики, управлінці, правники, викладачі. Функції мистецтва виконують роль засобів досягнення суспільно значимих цілей, і в такому значенні повинні становити самостійний об'єкт забезпечення з боку держави. Ознайомлення з діяльністю держави щодо розвитку культури і мистецтва, аналіз останніх наукових досліджень та чинного законодавства, свідчать, що вести мову про досягнення належного рівня забезпечення виконання державою культурної функції ще не можна. Необхідно зазначити, що на сьогодні в Україні єдиної стратегії розвитку сфери культури у вигляді конкретного документа не існує, хоча за останні 10-15 років з боку держави культурі приділялась певна увага. Так, рішенням Президента України 2003 рік було оголошено Роком культури в Україні. Значення цього акту полягало у посиленні державної підтримки культури в Україні [6, с. 91]. Також на особливе значення відповідних проявів культури для розвитку українського суспільства та держави було вказано в постанові Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань «Духовна криза суспільства і шляхи її подолання», в якій прямо було звернуто увагу на необхідність забезпечення інтенсифікації духовно-інтелектуального потенціалу суспільства, пріоритетність розвитку культури, мови, науки, освіти [7]. У Концепції державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки прямо було наголошено про необхідність нових політичних підходів, програм, формування нових інститутів, організаційних структур та інструментів здійснення державного управління у сфері культури. Однак, як показує аналіз практики реалізації цих підходів та програм, у сучасних економічних умовах істотних досягнень в цій сфері не відбулося, що вказує на необхідність впровадження додаткових заходів щодо покращення ситуації. Зокрема, на це прямо було звернуто увагу в постанові Верховної Ради України «Про деякі невідкладні заходи щодо підтримки закладів культури в період економічної кризи» від 05.03.2009 р. [8].

У цих документах, які були складені на підставі висновків численних круглих столів, конференцій, обговорень та експертних висновків були окреслені загальні негативні тенденції що існують у сфері культури, але на жаль ці тенденції за останні роки не зазнали істотних змін. На сьогодні діють понад 30 законодавчих актів, які безпосередньо і майже 300 опосередковано регулюють діяльність у галузі культури але ніякого перелому не відбувається. Це свідчить, або законодавчі інструменти не досконалі, або неналежний контроль за використанням цих інструментів веде до їх загального нехтування [9, с. 180].

З лютого 2015 р. по січень 2018 р. Україна разом з Вірменією, Білорусією, Грузією, Молдовою, Азербайджаном приймає участь у програмі Східного партнерства «Культура». Мета програми – підтримка ролі культури в забезпеченні сталого розвитку країн Східного партнерства, сприяння розвитку співробітництва між органами державної та місцевої влади, організаціями громадянського суспільства, закладами культури, освіти і науки. Йде розробка проекту «Культура - 2025. Довгострокова національна культурна стратегія». Стратегією передбачається створення двох документів: «Довгострокова національна культурна стратегія 2015-2025 – основні принципи» і «План дій щодо реалізації Довгострокової національної культурної стратегії». Обидва документа планується представити на затвердження Указом Президента України або законом України, тобто Стратегія розвитку культури 2015-2025 покликана стати загальнодержавним документом [10]. Однак будь-які пропозиції, спроби вдосконалення мистецтва або взагалі самої мистецької діяльності, фактично,

неможливі без відповідних гарантій та засобів їх забезпечення. Адже саме ці забезпечувальні явища правового, економічного та організаційного характеру здатні не тільки сприяти належній реалізації відповідних культурних прав особи, зокрема, передбачених у Міжнародному пакті про громадянські й політичні права [11, с. 36], вони призвані створити відповідні підстави для розвитку взагалі культури нашого суспільства, у тому числі і в частині розвитку такої її важливої складової, як мистецтво. Ми підтримуємо позиції тих вчених, які відмічають, що створення, відбір, охорона, збереження, поширення, популяризація та передача (ретрансляція) майбутнім поколінням духовних і культурних цінностей, що становлять культурний здобуток людини й суспільства, є обов'язком держави [12]. Причому це повинно існувати не у якості декларативного положення щодо підтримки мистецтва з боку держави. Цей обов'язок повинен знайти своє втілення в реальній діяльності відповідних державних органів та їх посадових осіб усіх гілок влади, а особливо, органів та посадових осіб виконавчої гілки влади. Цілком доречною є думка О. Батищевої, яка слушно акцентує увагу на тому, що сьогодні ефективність державного управління значною мірою залежить від співпраці органів державної влади і управління та наукових установ, які вивчають різноманітні аспекти управління суспільним розвитком в умовах глобалізації, а також її прояви в усіх сферах [13, с. 16].

Отже, ми можемо відмітити основні положення, що визначають об'єкт нашого дослідження та характеризують його взаємовідносини та взаємозв'язки з мистецтвом та державою. Зокрема, до цих положень віднесемо наступні висновки-узагальнення:

– існування та розвиток мистецтва та мистецької діяльності неможливі на відповідному рівні без належних підтримки та гарантування, що в сучасних умовах своїм найбільш оптимальним засобом має механізм адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва;

– метою функціонування цього механізму слід визнати забезпечення впорядкування відносин, які виникають у сфері мистецтва та з приводу мистецької діяльності, де засобом їх впорядкування виступає регулюючий вплив, що здійснюється державою та її органами за допомогою досліджуваного нами механізму (цілісна система правових засобів впливу);

– підтримання та гарантування розвитку мистецтва є обов'язком держави, що обумовлено характером діяльності (забезпечення) та відношенням держави (несе обов'язок) щодо мистецтва та мистецької діяльності;

– опрацювання та вдосконалення змісту та форм і методів функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави є одним із засобів підтримання та гарантування розвитку мистецтва, що фактично свідчить про те, що удосконалення цього механізму є обов'язком держави.

Наведене нами можна характеризувати як всім відомі та усіма визнані факти та положення. Однак, справи із реалізацією державою її культурної функції зовсім не такі, як це бачиться багатьом, особливо, представниками держави.

Причому, стан підтримки та гарантування сфери культури вимагає істотного покращення, що у повній мірі стосується і мистецтва. Якщо проаналізувати дані Державної служби статистики України [14], то можна відмітити, що популярність серед населення мистецтва має тенденцію до зниження. Зокрема, якщо за період з 1990 р. (125) по 2013 р. (133) кількість професійних театрів (включаючи театри-студії) істотно не змінилася, навіть відмічаємо певне збільшення їх кількості, то ситуація із кількістю відвідувань театрів за рік має яскраво виражену тенденцію до зменшення (з 17,6 разів у 1990 р. до 6,9 разів у 2013 р., тобто майже в 2,5 рази). Таким чином, можна констатувати факт істотного падіння фінансових показників діяльності театрів, зменшення їх доходності, що не може не вплинути на стан розвитку цієї сфери, у тому

числі в контексті існування окремих театрів. Відповідно, саме держава повинна забезпечити належну підтримку цієї складової мистецтва.

Подібна ситуація склалася й у інших сферах мистецтва, наприклад, концертній діяльності, музейно-виставковій діяльності, у кінематографі та закладах культури клубного типу. Підтвердження цієї констатації ми знаходимо у науковій літературі. О. Мармазова, І. Кобзар з цього приводу відмічають, що у найбільш тяжкому становищі опинилися український кінематограф, книговидавництво, бібліотеки, народні виконавські колективи, заклади культури у провінції – тобто ті, що потребують державної підтримки та значних капіталовкладень [15, с. 102].

При збільшенні кількості концертних організацій (44 у 1990 р. до 85 у 2013 р., тобто майже в два рази) кількість відвідувань істотно зменшилася (з 15 разів у 1990 р. до 4,6 рази у 2013 р., тобто майже у три рази). Фактично така сама ситуація склалася із кількістю відвідувань музеїв за рік (з 31,8 разів у 1990 р. до 22,3 рази у 2013 р., тобто майже у півтора рази), хоча кількість музеїв (включаючи філіали) з 1990 р. (214) по 2013 (608) істотно збільшилася.

З наведених прикладів можна переконатися, що справи у представників більшості концертних організацій та музеїв йдуть дуже і дуже скромно, якби не сказати, що ці заклади, що забезпечують розвиток мистецтва та його окремих видів, взагалі знаходяться на межі виживання.

Що стосується донесення до споживача продукції кінематографу, то кількість демонстраторів кіно- відеофільмів з 27,2 тис. у 1990 році зменшилася до 1,6 тис. у 2013 році, тобто майже у шістьнадцять разів. Це відобразилось на кількості відвідувань кіносеансів за рік з 552 млн. у 1990 році до 14 млн. у 2013 році.

Подібний стан ми можемо спостерігати і щодо закладів культури клубного типу, мережа яких з 1990 р. по 2013 р. скоротилася з 25,1 тис. до 18,5, а кількість їх відвідувань зменшилася з 6,5 млн. у 1990 році до 4,7 млн. у 2013 році.

Підтвердженням того факту, що споживачі стали менше витрачати коштів на задоволення своїх культурних потреб є данні про структуру сукупних витрат домогосподарств за період з 1999 р. по 2013 р. [16]. При загальному зростанні витрат в середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство має місце зниження рівня витрат на потреби, пов'язані із реалізацією культурних прав громадян, у тому числі і в частині задоволення мистецьких їх потреб.

Тривожну ситуацію щодо доступу громадян до культурних благ підтверджують і соціологічні дослідження. Так, згідно моніторингу у 1994 р. 7,9 % респондентів відповіли, що відвідували кінотеатр упродовж останнього тижня, то у 2013 р. таких було лише 3,7%. Також фіксується зменшення кількості респондентів, які відвідували театри, концерти, музеї та художні виставки з 3,4% у 1994 році до 2,6% в 2013 році. Деструктивні процеси спостерігаються щодо зменшення читання громадян. Якщо в 1994 році 7,2% респондентів відвідували бібліотеки останнього тижня, то в 2013 році таких було 2,6%. В 1994 р. 37,7% респондентів зазначили, що у вільний час читали художню літературу, то в 2013 році – лише 19,9%.

Кількість респондентів, які відвідують різноманітні курси, гуртки або студії взагалі не набирає статистично значущих показників (від 1,9% у 1994 році до 1,3% у 2013 році). Спостерігається тенденція зменшення кількості громадян, які займаються художньою творчістю (створення музики, віршів, прози, малювання тощо) з 4,5% у 1994 році до 2,3% в 2013 році. Аналогічна ситуація зафіксована щодо прикладної творчості. Кількість громадян, які займаються рукоділлям, вишиванням, виготовленням дрібних виробів та ін. зменшилась з 12,9% у 1994 році до 5% в 2013 році [17, с. 607-608].

Як бачимо, у суспільстві тривають негативні тенденції відчуження населення від культурних благ. Можна припустити, що однією з причин зазначених процесів є висока

вартість культурних благ, адже відвідування кінотеатрів, концертів та театральних вистав багатьом громадянам стає просто фінансово обтяжливим чи й недоступним [18].

Тому, можемо констатувати не тільки факт падіння інтересу з боку суспільства до мистецтва, що вже само по собі є негативним явищем, а також робимо висновок, що витрати пересічних громадян на мистецтво, а відповідно і фінансові надходження від мистецької діяльності, значно скоротилися, що не могло не вплинути на стан існування та розвитку цієї сфери. Саме тому в більшості країн Європи питанням матеріального заохочення працівників культури з боку держави приділяється особлива увага [19, с. 20].

З наведеного ми отримуємо підтвердження того, що саме держава повинна вживати всіх можливих заходів щодо забезпечення розвитку мистецтва та мистецької діяльності в Україні. І це не кажучи вже про заходи щодо забезпечення взагалі їх існування та виживання. У тому числі і в частині залучення осіб до мистецтва та мистецької діяльності, прищеплення їм навичок здійснення мистецької діяльності та сприйняття її продуктів.

Однак і в цьому питанні держава не виконує свого обов'язку (ст. 3 Закону України «Про культуру» до засад державної політики у сфері культури відносить визначення естетичного виховання дітей та юнацтва пріоритетом розвитку культури), зокрема щодо належного забезпечення доступу громадян до формування та розвитку у них здатності та навичок до образного віддзеркалення буття як особливої властивості людини, навчанню їх способам художнього (духовно-практичного) освоєння дійсності, а також здійснення відповідних видів творчої діяльності людини.

Підтвердженням цього є проведений нами аналіз статистичних даних, які характеризують стан мережі шкіл естетичного виховання (дитячих музичних шкіл, шкіл мистецтва, художніх, хореографічних шкіл тощо).

Так, кількість дитячих музичних шкіл з 1204 у 1990 році зменшилась до 878 у 2014 році, кількість дитячих художніх шкіл з 126 у 1990 році до 121 у 2014 році. Кількість бібліотек з 25,6 тис. у 1990 р зменшилась до 19,1 тис. у 2014 році, бібліотечний фонд зменшився з 419 млн. екземплярів до 311 млн. екземплярів. Невтішні дані щодо виставкової діяльності. Якщо у 2005 році відбулося 1094 виставки, які відвідали 9834 тис. громадян, то у 2013 році виставок було 922, відвідувачів - 5597 тис. [20].

Така ситуація потребує виправлення, адже недоліки у формуванні творця та споживача мистецької продукції з часом призводять до зникнення елітарного мистецтва, поширенням масового, але з часом зникнення і його. З цього приводу слушно вказано, що при формуванні художнього образу велике значення має як сам предмет відображення, так і майстерність, талант, вміння художника передати образотворчо-виразними засобами своє переживання об'єкту, а також здібність і готовність «споживача» до естетичного сприйняття витвору мистецтва [21, с. 43].

Але незабезпечення державою підготовки художника та «споживачів» фактично призведе як до зникнення витворів мистецтва, так і до можливості їх належного сприйняття, саме як витвору мистецтва, а не просто предмету, звичайної речі.

На наш погляд, виділення та постійне акцентування уваги на, завдалося б, всім відомих фактах та положеннях, є одним із способів привернення до них уваги та спонування до активізації діяльності уповноважених органів та їх посадових осіб, громадськості у бік дійсно належного забезпечення важливих для розвитку та стабільного існування суспільства та держави явищах, таких як освіта і наука, мистецтво, взагалі культура. До того ж, виявлення відмічених нами негативних тенденцій у розвитку мистецтва показує ті сфери та об'єкти регулювання, які найбільше потребують уваги до себе з боку держави та щодо яких остання повинна вживати відповідні заходи по їх підтримці.

Встановлення цих вад сприяє виявленню основних напрямків та форм удосконалення механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва та мистецької діяльності. Такий підхід не тільки визначає найбільш актуальні та болючі місця цієї складової культури, які потребують свого забезпечення. Він є плідним у тому сенсі, що за рахунок виправлення стану існування окремого виду або прояву мистецтва при накопиченні таких позитивних змін відбувається виправлення та покращення ситуації в цілому у сфері мистецтва.

Відмітимо, що якщо такий підхід теоретично себе виправдовує, адже він є відображенням закону переходу кількісних змін у якісні, то його слід застосовувати практично. Бо як показав вище наведений аналіз статистичних даних, які характеризують сучасний стан існування мистецтва, то ця складова культури не отримує останнім часом відповідного забезпечення з боку держави. Є всі підстави для висновку про неефективність функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва та мистецької діяльності.

Як показує узагальнення точок зору науковців (І. Ігнатченко, О. Задихайло, С. Кучина, О. Остапенко та ін.), до числа основних причин низького рівня забезпечення мистецтва, а відповідно і його незадовільного стану, зокрема, відносять: неправильність та неконкретність формулювання положень нормативно-правових актів у сфері мистецтва; відсутність дієвих механізмів відповідальності за порушення законодавства; неузгодженість галузевих законів та нормативно-правових документів із законодавчими актами у галузі податкового, трудового, бюджетного права, а також законів щодо місцевого самоврядування; недостатня розвиненість фінансово-господарчих відносин у цій сфері, особливо в частині підтримання діяльності неприбуткових організацій в галузі культури; взагалі низький рівень фінансування мистецької сфери; окремі сфери мистецького життя країни й досі перебувають поза межами законодавчого регулювання [22].

Наведені недоліки не тільки додатково вказують на неналежний стан розвитку мистецтва в Україні, недостатнє його забезпечення з боку держави, ці вади також ще раз вказують на відмічену вище неефективність, низьку результативність та відсутність дієвих результатів від функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва.

Саме тому можна зробити цілком обґрунтований висновок, що сучасний стан адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва не відповідає вимогам суспільства та потребам особи у задоволенні її культурних прав, де причиною такого стану є недостатня розробленість та низька ефективність регулюючого впливу відповідного правового механізму здійснення забезпечення розвитку мистецтва. Отже, поза всяким сумнівом механізм адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва потребує свого вдосконалення.

Щодо пошуків шляхів та форм вдосконалення цього механізму, то слід виявити основні його прояви, які у найбільшому ступені впливають на мистецтво. Їх виявлення можна зробити на підставі аналізу відмічених вище точок зору науковців, які містять в узагальненому вигляді приклади існуючих недоліків, що притаманні діяльності по забезпеченню державою розвитку мистецтва.

Проведений нами аналіз дає підстави вказати на те, що фактично слід виділити два основних аспекти функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва, в межах яких знаходять свій прояв вказані недоліки. Або, іншими словами, вказати на два основних аспекти, недоліки, існування яких і призводять до неналежного забезпечення розвитку мистецтва.

Їх виділення обґрунтуємо наступними міркуваннями. Насамперед, вказаний механізм представляє собою цілісну систему правових засобів впливу на мистецтво,

мистецьку діяльність та пов'язані із ними явища. До складу вказаного механізму ми включили дві взаємопов'язані підсистеми засобів впливу: підсистема засобів впорядкування суспільних відносин; підсистема впорядкування державно-владних відносин.

Якщо їх розділити на елементи, то ми можемо виокремити ті основні моменти, які, по-перше, утворюють та забезпечують існування цього механізму як певної цілісності, по-друге, саме їх вдосконалення призвести до істотного покращення рівня забезпечення розвитку мистецтва в Україні. Отже, до цих двох основних аспектів функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва ми відносимо:

1) *правову основу (форму)*, яку складають нормативно-правові акти, адже саме вона визначає та закріплює відповідні явища у якості правових засобів впливу, а також сприяє їх об'єднанню у межах цілісного явища, яким і є вказаний механізм. До речі, найбільш часто, як можна зробити висновок із узагальнення вище наведених позицій та точок зору науковців з приводу виконання обов'язку держави по забезпеченню розвитку мистецтва, нарікання як раз і стосуються правової основи цього механізму (зокрема, неконкретність формулювання положень нормативно-правових актів у сфері мистецтва, неузгодженість галузевих та інших законів тощо).

2) *діяльність по впорядкуванню відносин у сфері мистецтва*. Її сутність полягає у перетворенні приписів правових норм, які регламентують обов'язки держави по забезпеченню розвитку мистецтва, у практичні дії державних органів та їх посадових осіб по реалізації відповідних, закріплених правом засобів, які входять до складу досліджуваного нами механізму, який і забезпечує врешті решт існування та розвиток вказаної складової культури. Оскільки ми ведемо мову про діяльність із впорядкування певних відносин з боку державних органів під час здійснення ними відповідних дій, заснованих на нормах адміністративного права, то її слід характеризувати як управлінську (адміністративно-правову) діяльність по забезпеченню розвитку мистецтва.

Вважаємо, що саме ці два основних аспекти функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва (правова основа та діяльність державних органів) є тими явищами, а також об'єктами впливу, удосконалення яких повинно призвести до системного покращення стану забезпечення цієї особливої складової культури (мистецтва) та пов'язаної із нею специфічної діяльності (мистецької діяльності).

Насамперед, звернемо увагу на стан правової бази досліджуваного нами механізму. Так, у 1992 році були прийняті «Основи законодавства України про культуру» [23], які визначали правові, економічні, соціальні, організаційні засади розвитку культури в Україні і були спрямовані на забезпечення свободи творчості, вільного розвитку культурно-мистецьких процесів, професійної та самодіяльної художньої творчості. Але, за останні роки у суспільстві пройшли суттєві зміни, які привели до того, що загальне регулювання діяльності у сфері культури і мистецтва відбувалося за практично не діючим законодавством, положення якого частково чи повністю застаріли і реально не працювали [24, с. 115-116]. У грудні 2010 року Верховною Радою України прийнятий, а Президентом України підписаний Закон України «Про культуру». Правова база сфери мистецтва отримала істотного оновлення та вдосконалення.

Зі свого боку відмітимо, що прийняття цього закону обумовлює необхідність перегляду та приведення у відповідність із цим нормативно-правовим актом інших актів у цій сфері. До того ж, його положення, наприклад, передбачені у ньому основні засади державної політики у сфері культури (ст. 3, 4 Закон України «Про культуру»), потребують їх врахування як імперативу при визначенні способу та напрямку (визнання, забезпечення,

сприяння, захист, гарантування, створення умов, підтримка діяльності тощо) діяльності державних органів по адміністративно-правовому забезпеченню реалізації культурної функції держави в частині забезпечення розвитку мистецтва та сприяння здійсненню мистецької діяльності.

Окремо слід звернути увагу ще на ряд аспектів, що потребують свого вирішення. Так, щодо Основ законодавства України про культуру, то у них жодного разу не згадувалось ні Міністерство культури України, ні інші державні й недержавні органи, які мають повноваження по управлінню цариную культури.

Але, як показує аналіз Закону України «Про культуру», це питання у ньому також не знайшло свого належного опрацювання, хоча, порівняно із Основами, правова регламентація суб'єктів діяльності у сфері культури є значно кращою (ч. 2 ст. 12 Закону України «Про культуру»). На наш погляд, ця система є недосконалою, бо їй все одно бракує комплексності та системності. Так, серед цих суб'єктів не вказана Верховна Рада України, Президент України, начебто вони взагалі не впливають на стан суспільних відносин у сфері мистецтва, особливо через ті нормативно-правові акти, які вони приймають в межах їх компетенції (ст. 85, 106 Конституції України). Також незначна увага приділена регламентації повноважень та ролі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері культури.

Вважаємо, що в цій частині вказаний закон потребує свого подальшого удосконалення, незважаючи на те, що він був прийнятий не так давно. Важливість цього аспекту пояснюється тим, що саме на відповідні державні органи покладається реалізація механізму адміністративно-правового забезпечення розвитку цієї складової сфери культури. Недостатня визначеність кола (системи) цих органів держави, відсутність чіткого розмежування їх компетенції, неповнота у визначенні завдань та розподілу сфер впливу між ними призводять до неефективності функціонування досліджуваного нами механізму. Те, що має місце саме така ситуація, на наш погляд, підтверджується тими статистичними даними, які вказують на наявність негативних тенденцій у розвитку мистецтва та мистецької діяльності в Україні.

Певним чином безпосередньо пов'язаним із станом правової регламентації вказаного механізму, особливо в частині недостатньо повного визначення кола державних органів, їх компетенції та повноважень, є питання діяльності цих органів по впорядкуванню відносин, які виникають у сфері мистецтва та з приводу мистецької діяльності. Основна проблема стосується визначення найбільш оптимальних форм та методів забезпечення або як вказується у літературі «управління культурою», у тому числі і мистецтвом. Зокрема, проявом її є позиція, яка характеризує загальний стан вирішення цієї проблеми. Так, відмічається, що на сьогодні немає чітко обґрунтованої концепції організаційно-правового забезпечення централізації і децентралізації у сфері державного управління, що не може не ускладнювати виконання завдань з проведення адміністративної реформи в Україні [25, с. 152]. У нашому випадку це можна перефразувати наступним чином: відсутність чітко обґрунтованої концепції централізації і децентралізації адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави не може не ускладнювати виконання завдань з розвитку мистецтва. Від розв'язання цього питання безпосередньо залежить те, яким чином буде формуватися структура досліджуваного нами механізму. Або це буде загальнодержавний засіб впорядкування відносин, що виникають з приводу існування мистецтва та здійснення мистецької діяльності, або це буде сукупність різнорівневих механізмів чи їх частин, що діють щодо окремих складових мистецтва чи на певних територіях. У свою чергу, це потребує відповідних змін у самій діяльності по забезпеченню розвитку культури і мистецтва в Україні. Кожний з варіантів є прийнятним, але за відповідних соціально-економічних умов, адже неврахування цього фактору істотно вплине на здатність цього механізму виконувати покладені на нього завдання та функції.

Вважаємо, що у вирішенні питання про пріоритет централізованого або децентралізованого адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва, а відповідно і структури самого механізму реалізації цієї діяльності слід підтримати О. Батіщеву, яка досліджуючи питання державного управління розвитком національної культури в умовах глобалізації, відмічає, що у сучасних умовах виникає потреба збільшення ролі держави у регулюванні культурного розвитку з метою пом'якшення негативного впливу глобалізації на національну культуру, адже типи культурної політики із значним рівнем децентралізації управління не здатні забезпечити ефективний захист національної культури. В той же час, відмічає О. Батіщева, жорстко централізованій моделі притаманні власні недоліки (значний тиск на державний бюджет та політична неприйнятність в умовах демократичного культурного процесу). Як висновок вона відмічає, що оптимальний тип державного управління розвитком культури полягає у балансі принципів централізації – децентралізації [26, с. 10].

З приводу форм реалізації того чи іншого варіанту управління культурою, що цілком можна віднести і до сфери мистецтва, то у науковій літературі вказується, що у більшості країн Європи та США достатньо тривалий час була притаманна тенденція центральної ролі держави, що втілювалося у формування жорстко централізованої ієрархічної державної структури управління, але останнім часом поступово посилюється перерозподіл функцій управління між центром, регіонами та місцевою владою, у тому числі і в частині того, що навіть забезпечення культури фінансами, ресурсами, кадрами через міністерство культури стає менш розповсюдженим [27, с. 147]. Цілком обґрунтовано до числа суб'єктів художньої культури можна віднести і інших осіб, які також є учасникам відносин в цій сфері, наприклад, меценатів, спонсорів, представників уповноважених органів держави, наставників, а також таких суб'єктів специфічних соціально-художніх відносин як митець, публіка і критика тощо [28].

Висновки. Враховуючи наведені позиції науковців та результати отримані при аналізі стану забезпечення мистецтва державою можна зробити цілком обґрунтований висновок про те, якій саме моделі слід надати перевагу у питанні забезпечення розвитку мистецтва.

Вбачається доцільним та необхідним здійснення переходу у діяльності по забезпеченню мистецтва та впорядкування мистецької діяльності від суто державної (центральної) моделі через посилення тенденцій до децентралізації до змішаної моделі – *моделі державно-громадського забезпечення (управління) мистецтва*. Навіть незважаючи на те, що держава на цей час в недостатній мірі виконує покладений на неї обов'язок забезпечення розвитку мистецтва, що підтверджується отриманими нами результатами, вона все одно повинна визнаватися основним суб'єктом адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва, але таким, який діє у тісному взаємозв'язку та взаємодії із іншими громадськими суб'єктами мистецтва та мистецької діяльності.

На підтвердження обґрунтованості вказаного висновку щодо надання пріоритету у формуванні діяльності по забезпеченню розвитку мистецтва саме на ґрунті моделі державно-громадського його забезпечення (управління) наведемо положення ч. 2 ст. 12 Закону України «Про культуру», в якій визначені суб'єкти діяльності у сфері культури, де поряд із державою в особі уповноважених органів виконавчої влади всі інші суб'єкти в переважній своїй більшості відносяться до громадських утворень (територіальні громади, об'єднання громадян, які провадять діяльність у сфері культури, окремі громадяни тощо). Тобто, як ми вважаємо, Закон України «Про культуру» надає перевагу, принаймні закладає основу формування моделі державно-громадського забезпечення (управління) мистецтва. З цього приводу слушно вказано,

що вихідною умовою розробки політики у сфері культури є досягнення згоди між офіційними, творчими, суспільними силами по відношенню до пріоритетності цілей культурного розвитку [29, с. 5]. Це тому, що культура, як вельми делікатна сфера державного управління, представляє собою саморегулюючу сферу суспільного життя, яка має власні, властиві їй закони функціонування та розвитку, а тому у її розвитку значну роль відіграє правильне співвідношення регулювання та саморегулювання [30, с. 33]. Тобто поєднання державної та громадської складових у межах єдиного явища.

Але таке поєднання можливе із урахуванням одного зауваження. Воно стосується того, що саме держава є основним, центральним елементом цієї системи управління та забезпечення, виконуючи основний обсяг дій в цій сфері. Тому ми і характеризуємо цей механізм як державно-громадський, а не громадсько-державний. Це зауваження має важливе методологічне підґрунтя, як для розмежування компетенції між цими двома складовими, так і для визначення форми та характеру здійснюваної кожною із складових діяльності, де державі відповідає обов'язок, а громадській складовій відповідає право та потреба. Також відмітимо, що обов'язковість включення держави як ключового суб'єкта реалізації діяльності з забезпечення розвитку мистецтва, яка фактично є формою об'єктивізації функціонування досліджуваного нами механізму, пояснюється низкою чинників. По-перше, це те, що саме державі належить право на встановлення норм і правил поведінки учасників мистецьких відносин, принаймні, визначення їх правового статусу (Закони України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», «Про театри і театральну справу», «Про народні художні промисли» тощо). По-друге, держава є найбільшим власником соціальних, матеріальних та фінансових ресурсів та засобом їх концентрації, які є невід'ємною умовою існування та розвитку мистецтва. По-третє, розвиненість системи державного управління пов'язана із наявністю у держави засобів координації та встановлення зв'язків та комунікації між всіма учасниками, що сприяє об'єднанню системи забезпечення (управління) та окремих дій, наприклад, мистецтвом, в єдину та цілісну систему засобів впливу, тобто механізм адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва. Нарешті, для держави діяльність по сприянню розвитку культури є її обов'язком, що не завжди можна сказати про громадських суб'єктів забезпечення (управління) мистецтва.

Саме завдяки формуванню моделі забезпечення розвитку культури взагалі та мистецтва зокрема визначенню її суб'єктів та наділенню їх певними повноваженнями (наприклад, встановлення норм права, застосування норм права, здійснення організаційних заходів, здійснення матеріально-технічних операцій при здійсненні окремих функцій або на окремих стадіях процесу управління [31, с. 13] і виникає у певній предметній формі сам механізм реалізації культурної функції держави. Адже, як вказано, правове регулювання у сфері культури – це створення механізму впорядкування організації й діяльності суб'єктів та об'єктів управління [32, с. 12]. Відповідно, при практичній реалізації правового регулювання завдяки здійсненню відповідними суб'єктами «юридично значимих дій по державному управлінню культурою» [33, с. 42], ми спостерігаємо процес функціонування цього механізму. Враховуючи те, що для управління культурою, як і для управління соціально-культурним будівництвом в цілому, властива загальна тенденція застосування адміністративно-правових форм діяльності, то вказаний механізм і характеризується як механізм адміністративно-правового забезпечення, у нашому випадку забезпечення розвитку мистецтва. Наприклад, подібну точку зору висловлено також і О. Остапенком, який під поняттям «механізм адміністративно-правового регулювання» пропонує розуміти систему наділених владними повноваженнями суб'єктів (органи державної влади і управління) щодо застосування правових засобів з метою правового впливу на

суспільні відносини в інтересах фізичних і юридичних осіб [34, с. 96].

Зі свого боку відмітимо, що як показує аналіз наукової літератури, при все ж таки сформованості та функціонуванні вказаного механізму, що, як ми відзначили, знаходить свій прояв у діяльності переважно державних органів, цій діяльності притаманні певні вади. До їх числа зокрема відносять: колізії, пов'язані з розмежуванням компетенції різних органів, визначенням кола об'єктів управління, недоцільним дублюванням функцій і повноважень, нечітким закріпленням правового статусу того чи іншого органу, невизначеністю напрямків взаємодії між вищими й нижчими органами всередині систем управління, неефективність співпраці органів державної влади і управління та наукових установ тощо. З метою усунення вказаних недоліків, враховуючи отримані висновки та узагальнюючи точки зору науковців, зокрема, І. Ігнатченко, О. Задихайло, основним засобом, який здатний виконати вказані завдання та сприяти реалізації відмічених положень є відповідний галузевий механізм реалізації культурної функції держави, в даному випадку – механізм адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва. З цього приводу погодимося з І. Ігнатченко, якою відмічено, що адміністративно-правове регулювання відносин в окремих галузях культури – це створення механізму впорядкування організації й діяльності суб'єктів та об'єктів управління. Саме завдяки створенню та функціонуванню галузевого різновиду механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, яким є механізм адміністративно-правового забезпечення розвитку мистецтва, з'являється можливість забезпечити регулювання відносин в окремих галузях культури, метою якого є впорядкування відповідних відносин, у нашому випадку – це відносини з приводу розвитку мистецтва та здійснення мистецької діяльності. Вважаємо, що врахування цих теоретичних положень сприятиме належному забезпеченню розвитку мистецтва і відповідному утвердженню та забезпеченню культурних прав особи.

Список використаної літератури

1. Бычков В. Этика и философия быков искусства. Диалог на выставке «40 лет научной деятельности В. В. Быčkova» / В. Бычков, Н. Маньковская // Вопросы философии. - 2009. - №12. - С. 56-67.
2. Спиркин А. Г. Философия : учеб. / А. Г. Спиркин. -2-е изд. – Москва : Гардарики, 2002. - С. 686-687.
3. Ігнатченко І. Г. Форми та методи державного управління культурою в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Ірина Георгіївна Ігнатченко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2009. – С. 8-12.
4. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скакун; пер. з рос. – Харків : Консум, 2001. - С. 60-62.
5. Бокань В. Культурологія : навч. посіб. / В. Бокань. - 3-тє вид., стереотип. - Київ : МАУП, 2004. - С. 70-74.
6. Про оголошення 2003 року Роком культури в Україні : Указ Президента України від 19.02.2002 № 153/2002 // Офіційний вісник України. - 2002. - № 8. – С. 91. – Ст. 334.
7. Про Рекомендації парламентських слухань «Духовна криза суспільства і шляхи її подолання» : Постанова Верховної Ради України від 20.04.2004 № 1689-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - №32. - Ст. 397.
8. Про деякі невідкладні заходи щодо підтримки закладів культури в період економічної кризи : Постанова Верховної Ради України від 05.03.2009 р. № 1114-VI // Урядовий кур'єр. -2009. - № 49.
9. Нова влада: виклики модернізації. – Київ : К.І.С., 2011. - С. 180.
10. Культура 2025. Платформа стратегічних ініціатив [Електронний ресурс]. - Режим доступу : culture2025.org.ua/

11. Україна в міжнародно-правових відносинах : Кн. 2. Правова охорона культурних цінностей / відп. ред. Ю. С. Шемшученко, В. І. Акуленко. – Київ : Юрінком Інтер, 1997. – С. 36.
12. Батіщева О. С. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації : автореф. дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / Ольга Сергіївна Батіщева; Львівський регіональний Ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. – Львів, 2007. – С. 6; Мельничук О. І. Статус всесвітньої культурної та природної спадщини людства в міжнародному праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 / Олена Ігорівна Мельничук; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ, 2006. – С. 14; Карлова В. В. Державна політика у сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах : автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / Валентина Володимирівна Карлова; Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ, 2003. – С. 6-7.
13. Батіщева О. С. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації : автореф. дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / Ольга Сергіївна Батіщева; Львівський регіональний Ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. – Львів, 2007. – С. 16.
14. Культура: Статистична інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/cltr_rik/cltr_u/cltr_u.html
15. Мармазова О. І. До проблеми сучасного стану та подальшого розвитку культурних установ в Україні / О. І. Мармазова, І. М. Кобзар // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – 2007. – № 2. – С. 102.
16. Структура сукупних витрат : Статистична інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/gdvdg_rik/dvdg_u/strukt2006_u.htm
17. Українське суспільство 1992-2012. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг/ за ред. В. Ворони, М. Шульги. - Київ : Інститут соціології НАН України, 2012.-660 с.
18. Валевський О. Л. Актуальні проблеми державної підтримки інновацій у культурній політиці : аналітична записка [Електронний ресурс] / О. Л. Валевський // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1651/>
19. Андрес Г. О. Охорона культурної спадщини України в контексті світових інтеграційних процесів (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 26.00.05 «Музеєзнавство. Пам'яткознавство» / Ганна Олександрівна Андрес; Центр пам'ятко-знавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. – Київ, 2009. – 20 с.
20. Школи естетичного виховання : Статистична інформація Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/cltr_rik/cltr_u/shkev_u.html. –12/07/110.
21. Борисова Е. М. Культурологія : учеб.-практ. пособ. / Е. М. Борисова, Н. И. Джохадзе, Ю. Б. Смирнов и др. – Москва : Моск. гос. ун-т экон., статистики и информатики, 2005. – С. 43.
22. Ігнатченко І. Г. Форми та методи державного управління культурою в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Ірина Георгіївна Ігнатченко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2009. – С. 12-13; Задихайло О. А. Правове регулювання діяльності в галузі культури в Україні / О. А. Задихайло // Проблеми законності. – 2005. – Вип. 76. – С.143; Кучин С. П. Організаційно-економічні проблеми розвитку закладів культури і мистецтва в Україні та шляхи їх

- вирішення на законодавчому рівні [Електронний ресурс] / С. П. Кучин, С. В. Мещерякова // Економічний простір. – 2009. – №31. – С. 116.. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_31/Zmist/10PDF.pdf; Остапенко О. І. Наукові уявлення про механізм адміністративно-правового регулювання / О. І. Остапенко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 2. – С. 142-149; Мармазова О. І. До проблеми сучасного стану та подальшого розвитку культурних установ в Україні / О. І. Мармазова, І. М. Кобзар // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – 2007. – № 2. – С. 102.
23. Основи законодавства України про культуру : Закон України : від 14.02.1992 р., № 2117–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 21. – Ст. 294.
24. Кучин С. П. Організаційно-економічні проблеми розвитку закладів культури і мистецтва в Україні та шляхи їх вирішення на законодавчому рівні [Електронний ресурс] / С. П. Кучин, С. В. Мещерякова // Економічний простір. – 2009. – №31. – С. 115-116. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_31/Zmist/10PDF.pdf
25. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – С. 152.
26. Батіщева О. С. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / Ольга Сергіївна Батіщева; Львівський регіональний Ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. – Львів, 2007. – С. 10.
27. Матарассо Ф. Как удержать равновесие? Двадцать одна стратегическая дилемма культурной политики / Ф. Матарассо, Ч. Лэндри // Культурная политика в Европе: выбор стратегии и ориентиры. – Москва : Либерия, 2002. – С. 147.
28. Батіщева О. С. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / Ольга Сергіївна Батіщева; Львівськ. регіональний Ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Львів, 2007. – С. 13; Кравченко А. И. Культурология : учеб. пособ. / А. И. Кравченко. – 4-е изд. – Москва : Акад. Проект, Трикта, 2003. – С. 180; Семашко О. М. Соціологія мистецтва : навч. посіб. / О. М. Семашко. - Львів : Магнолія плюс, СПД ФО В. М. Піча, 2005. – С. 63; Тамбовцев В. Л. Субъекты и объекты культурной политики / В. Л. Тамбовцев // Организационно-экономические преобразования в сфере культуры: проблемы и перспективы : сб. науч. тр. НИИ культуры. – Москва, 1990. – С. 64.
29. Генисаретский О. И. Культурная политика, ориентированная на человека / О. И. Генисаретский // Проблемы эстетического воспитания: обзорная информация. — Москва : ГБЛ, 1989. - Вып. 1 : Социальное проектирование и целевое программирование в области эстетического воспитания. – С. 5.
30. Государственное управление: основы теории и организации : учеб. / под ред. В. А. Козбаненко. – Москва : Статут, 2000. – С. 389; Карпухин О. И. Концептуальные основы новой культурной политики государства / О. И. Карпухин // Диалог. – 1997. – № 9. – С. 33.
31. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций / Г. В. Атаманчук. – Москва : Юрид. лит., 1997. – С. 171; Советское административное право. Методы и формы государственного управления. – Москва : Юрид. лит., 1977. – С. 13.
32. Ігнатченко І. Г. Форми та методи державного управління культурою в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес;

фінансове право; інформаційне право» / Ірина Георгіївна Ігнатенко ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2009. – С. 13.

33. Советское административное право: управление социально – культурным строительством / под ред. Ю. М. Козлова. – Москва : Юрид. лит., 1980. – С. 42.

34. Остапенко О. І. Наукові уявлення про механізм адміністративно-правового регулювання / О. І. Остапенко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 2. – С. 148; Ігнатченко І. Г. Система органів управління культурою в Україні та питання її оптимізації / І. Г. Ігнатченко // Проблеми законності. – 2004. – Вип. 69. – С. 96.

Стаття надійшла до редакції 19.05. 2015 р.

V. S. Shestak

THE MODERN STATE AND PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF ART IS IN UKRAINE: THEORETICAL AND LEGAL ASPECT

The article is sacred to the modern state and problems of development of art in Ukraine. The process of development of public relations in our country foresees the mediating of him legal facilities setting of which - to further this development on soil of right. A culture as special phenomenon of human civilization is one of main factors, which determine spiritual development of nation, come forward as an index of originality, assist becoming and development of the legal democratic state, to the construction in the country of civil society. Thus cultural function as a type of activity of the state, his organs and other authorized subjects, that directed in support realization private persons them spiritual (non-material) interests, comes forward as a separate object of regulative influence from the side of administrative law. Realization of the role this industry in relation to a cultural function contacts with her system influence on corresponding public relations in this sphere, which takes place due to those legal phenomena which form the mechanism of the administrative-legal providing. The exposure of general properties and personal touches of art, finding out needs in the scientific working and practical realization, what forms (specific displays) it realizes in. The exposure of the indicated lines of art and his kinds will allow more fully and thoroughly to correlate them with those forms and methods which can be realized in relation to them from the side of administrative law.

To the basic stages of origin, development, becoming and completion of artistic activity it costs to take the stages: forming of subject of creative activity; providing of presence of methods and methods of creative activity; providing of realization (realization) of creative activity; use and maintenance of work of art.

Existence of art, his development, present a prolate in time spiral, and the process of development of art has cyclic character. It accents attention on that the state can not be stopped or temporally stop to carry out the corresponding providing in relation to an art and his stages, so in general cultures.

In relation to the decision of question of correlation of centralization and decentralization in the administrative-legal providing of development of art on the decision of which the structure of the investigated mechanism depends, then it is possible to draw conclusion, that expedient and necessary in activity on providing of art and organization of artistic activity there is a transition from an especially state (centralized) model to the mixed model - model of the state-public providing (management) an art, within the limits of which the state must be acknowledged by the basic subject of the administrative-legal providing of development of art, but such which operates in close intercommunication and co-operating with other public subjects of art and artistic activity.

The mechanism of the administrative-legal providing of development of art finds the objectification in two basic aspects (to legal framework and activity on organization of relations which arise up in the field of art). Perfection of separate constituents of this

mechanism must result in perfection of his functioning on the whole. His conceptual model of forming contacts with the mutual concordance of public and private interests in the field of art which finds the embodiment in development of this mechanism as a state-public mechanism of providing of development of art. A necessity is further development and realization of public policy at industry of art which foresees working out in detail of the operating Law of Ukraine provisions «About a culture» in other laws and subordinate legislation normatively-legal acts : in more clear and complete fixing the system of organs of management a culture and organization of cooperation needs between them; separate attention is deserved by the decision of question of material support and financial providing of culture.

Keywords: *the state, right, society, culture, cultural function, art, artistic activity, law, function, legal form, lawmaking.*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО, ЦИВІЛЬНОГО І ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

УДК 349.6 (477)(045)

Ю. В. Ковейно

СУБ'ЄКТИ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ПОСТІЙНОГО ТА ТИМЧАСОВОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ

У статті здійснено нормативно - правовий огляд видів суб'єктів лісового господарства, а саме постійних та тимчасових лісокористувачів. Акцентовано увагу на особливостях нормативної основи, змісту діяльності та порядку ведення лісового господарства відповідними суб'єктами постійного та тимчасового лісокористування у сучасних умовах.

Ключові слова: *лісове господарство, ведення лісового господарства, суб'єкти лісового господарства, постійне та тимчасове лісокористування.*

Постановка проблеми. Ведення лісового господарства полягає у здійсненні комплексу заходів з охорони, захисту, раціонального використання та розширеного відтворення лісів. Саме ці складові комплексних заходів є основними видами діяльності суб'єктів лісового господарства. Відповідно до норм Лісового кодексу, організація лісового господарства має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних та економічних умов, цільового призначення, лісорослинних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують. Лісове господарство є складовою національного господарства України, адже воно забезпечує раціональне використання, охорону, захист та відтворення лісових ресурсів, які є стратегічно важливими для держави, які мають багатоцільове значення, оскільки виконують соціальні, економічні та екологічні функції.

Сучасний стан ведення лісового господарства потребує подальшого системного реформування для забезпечення конкурентоздатності та інноваційного розвитку лісопромислового сектору, а також країни в цілому. Маємо зазначити важливість